

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

Стахів І. М.

ЛЕКЦІЯ № 8

Оцінювання фінансового стану підприємства

з навчальної дисципліни

Фінанси і фінанси підприємств

спеціальність: 073 Менеджмент

Опорний конспект лекції з дисципліни «Фінанси і фінанси підприємств»
для студентів спеціальності 073 Менеджмент

VII с. (денна, заочна форми навчання)

Тема 8. Оцінювання фінансового стану підприємства

- 1. Суть, завдання та необхідність оцінювання фінансового стану підприємств.**
- 2. Експрес-аналіз фінансового стану підприємств.**
- 3. Поглиблений аналіз фінансового стану підприємств.**

Фінансовий стан підприємства, фінансовий аналіз, експрес-аналіз, вертикальний аналіз, горизонтальний аналіз, майновий стан підприємства, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність.

Суть, завдання та необхідність оцінювання фінансового стану підприємств

Фінансовий стан – це одна з найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства. Він характеризує забезпеченість власними оборотними коштами, оптимальне співвідношення запасів товарно-матеріальних цінностей з потребами господарської діяльності, своєчасне проведення розрахункових операцій, платоспроможність.

Метою оцінювання фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення рентабельності господарської діяльності та зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства і виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Предметом оцінювання фінансового стану підприємства є його грошові ресурси, їх формування та використання.

Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств.

Залежно від організації проведення його поділяють на зовнішній та внутрішній. На відміну від внутрішнього, відповідні складові зовнішнього аналізу більш формалізовані та менш деталізовані. Різниця у змісті зовнішнього і внутрішнього аналізу пов'язана з різницею інформаційного забезпечення і завдань, що їх вирішують обидва ці види аналізу.

Особливостями зовнішнього фінансового аналізу, який здійснюється партнерами підприємства, контролюючими органами, є:

- орієнтація аналізу на публічну, зовнішню звітність підприємства;
- множинність об'єктів-користувачів;
- різноманітність цілей та інтересів суб'єктів аналізу;
- максимальна відкритість результатів аналізу для користувачів.

Основним змістом зовнішнього фінансового аналізу є:

- аналіз абсолютних показників прибутку;
- аналіз показників рентабельності;
- аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, стабільності підприємства, його платоспроможності та ліквідності балансу;
- аналіз ефективності використання залученого капіталу;
- економічна діагностика фінансового стану підприємства.

Основним змістом внутрішнього (традиційного) аналізу фінансового стану підприємства є:

- аналіз майна (капіталу) підприємства;
- аналіз фінансової стійкості та стабільності підприємства;
- оцінювання ділової активності підприємства;
- аналіз динаміки прибутку та рентабельності підприємства і факторів, що на них впливають;
- аналіз кредитоспроможності підприємства;
- оцінювання використання майна та вкладеного капіталу;
- аналіз власних фінансових ресурсів;
- аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства;
- аналіз самоокупності підприємства.

Фінансовий стан підприємства потрібно систематично й усебічно оцінювати з використанням різних методів, прийомів та методик аналізу. Традиційна практика оцінювання фінансового стану підприємства включає такі Основні прийоми аналізу;

- 1) горизонтальний (часовий) аналіз – порівняння кожної позиції звітності з попереднім періодом;
- 2) вертикальний (структурний) аналіз – визначення структури фінансових показників з оцінюванням впливу різних чинників на кінцевий результат;
- 3) трендовий аналіз – порівняння кожної позиції звітності з низкою попередніх періодів та визначення тренду, тобто основної тенденції динаміки

показників, незалежної від впливу індивідуальних особливостей окремих періодів;

4) аналіз відносних показників (коефіцієнтів) розрахунків відношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язків показників;

5) порівняльний аналіз – внутрішньогосподарський аналіз зведених показників звітності за окремими показниками самого підприємства та його дочірніх підприємств (філій), а також міжгосподарський аналіз показників даної фірми порівняно з показниками конкурентів або із середньогалузевими та середніми показниками;

б) факторний аналіз – визначення впливу окремих факторів (причин) на результативний показник детермінованих (розділених у часі) або стохастичних (що не мають певного порядку) прийомів дослідження. При цьому факторний аналіз може бути як прямим (власне аналіз), коли результативний показник розділяють на окремі складові, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник.

Для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства – об'єктивної його оцінки та виявлення на цій основі потенційних можливостей підвищення ефективності формування й використання грошових ресурсів – можуть застосовуватися різні методи та моделі фінансового аналізу.

Інформацію, яка використовується для аналізу фінансового стану підприємства, за доступністю можна поділити на:

– відкриту – інформація, яка міститься у фінансовій звітності та статистичній звітності, виходить за межі підприємства, а отже, є відкритою;

– закриту – планові та прогностні показники підприємства, ліміти і тарифи, система їх оцінювання та регулювання фінансової діяльності.

Інформаційною базою оцінювання фінансового стану підприємства є:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма № 1), який складається з активу і пасиву та свідчить про фінансування активів за допомогою власного та прирівняного капіталу на дату балансу. Інформація використовується для оцінювання структури ресурсів підприємства, їхньої ліквідності та платоспроможності підприємства, прогнозування майбутніх потреб у позиках, оцінювання і прогнозування змін в економічних ресурсах;
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма № 2) відображає доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства за звітний період. Інформація використовується для оцінювання і прогнозування діяльності підприємства, структури доходів і витрат;
- Звіт про рух грошових коштів (за прямим та непрямим методом) (форма № 3) відображає генерування і використання коштів упродовж звітного періоду. Інформація використовується для оцінювання і прогнозування операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства;
- Звіт про власний капітал (форма № 4) відображає зміни в складі власного капіталу підприємства упродовж звітного періоду. Інформація використовується для оцінювання і прогнозування змін власного капіталу;
- Примітки до звітів включають додатковий аналіз статей звітності. Інформація використовується для оцінювання і прогнозування облікової політики, ризиків, діяльності підрозділів підприємства;

– дані статистичної звітності та оперативні дані (наприклад: звіт керівників підприємства, звіт аудитора, звертання ради директорів до акціонерів).

Крім фінансової звітності, використовується інша інформація, яка доступна тільки персоналу підприємства, зокрема, планово-нормативна (фінансовий план, нормативи), конструкторсько-технологічна інформація, інша інформація (маркетингові дослідження, закони, інструкції, експертна інформація).